

Zoom interdisciplinari

Quadern 2 · Febrer 2021

Desigualtat socioespacial
i pobresa a Lleida

Consell de Redacció

Rafael Allepuz
M. Àngels Balsells
Núria Camps
Neus Cortada
Jordi Domingo
Pere Enciso
Montse Gea
Cecilio Lapresta
Anna Mata
José Tomás Mateos
Roland Pastells
Xavier Pelegrí

Relació d'investigadors participants dels Departaments de Geografia i Sociologia, i Economia Aplicada de la Universitat de Lleida

Carme Bellet Sanfeliu
Jaume Macià Amorós
Rafael Allepuz Capdevila
Pere Enciso Rodríguez
Xavier Pelegrí Viaña
Anna Mata Romeu
Roland Pastells Peiró

Edició

Càtedra Obra Social "la Caixa" d'Estudis
sobre Desigualtats Socials, 2021
Universitat de Lleida, 2021

Disseny i maquetació

Edicions i publicacions de la UdL

ISSN

2696-5356

Aquesta llicència permet: compartir: copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format; adaptar: remesclar, transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat, fins i tot comercial. El licenciadador no pot revocar aquestes llibertats, sempre que seguïu els termes de la llicència.

1. Introducció	5
2. Anàlisi de la pobresa i la desigualtat a Lleida.....	7
3. L'Atles sociodemogràfic i socioeconòmic: 1991, 2011, 2016	9
3.1. L'envelliment de la població.....	10
3.2. La major diversitat en la població.....	14
3.3. La desigual formació en la població.....	18
3.4. Les diferències en l'habitatge	25
3.5. La desigual capacitat de renda de les famílies	31
3.6. L'índex sintètic de la desigualtat socioespacial urbana.....	33
4. Índex de desigualtat (nivell de renda i densitat de les prestacions).....	39
4.1. Índex de desigualtat a la ciutat de Lleida (2016).....	41
4.2. Manifestacions de les desigualtats territorials: El cas de les tres seccions de districte en pitjor situació	49
4.3. Principals idees sobre les tres seccions amb pitjor situació	57
Annexos	61

Aquest document és l'informe final del projecte titulat *Desigualtat socioespacial i pobresa a Lleida (1991-2016)* presentat per un equip de professors i professores de la Universitat de Lleida a la convocatòria 2017 d'Ajuts de l'INDEST per a projectes de recerca, del que es va obtenir un ajut per a la seva execució.

The logo for INDEST, consisting of a dark red square with the word "INDEST" written in white, bold, uppercase letters in the center.

Aquest projecte ha comptat amb la Regidoria de les Polítiques per als drets de les persones de l'Ajuntament de Lleida com a Institució *partner*.

1. Introducció

La ciutat de Lleida, com qualsevol altra, es caracteritza per unes desigualtats econòmiques i socials que cal conèixer i identificar i sobre les que s'ha d'aprofundir, perquè entenem que el govern local i les accions del tercer sector poden exercir un paper reequilibrador bàsic. Per dur a terme aquesta tasca cal posar a l'abast dels ciutadans aquells recursos (bens públics, equipaments, serveis urbans i capacitació) necessaris i per fer-ho de manera eficient cal el coneixement precís de la realitat i de la proximitat d'actuació.

En les comparacions a escala regional o estatal es valora que Lleida es troba entre els territoris amb un bon nivell econòmic i de benestar social. Amb dades del 2016 les taxes d'atur i d'ocupació provincials reflectien millors resultats que la mitjana catalana: 11,6% i 53,3 a Lleida i 14,8% i 47,6 a Catalunya, respectivament.

Malgrat tot, altres indicadors com la taxa d'activitat (60,4 i 62% respectivament) i la renda mitjana per persona (11.641 i 12.660 respectivament) qüestionen aquesta percepció. A més, diferents informes (p. ex. OCDE) indiquen que durant la crisi econòmica s'ha produït un augment significatiu de les desigualtats. En el cas de Lleida, una aproximació a la distribució de la renda reflecteix un índex de Gini del 0,1365 (quant més a prop de zero la distribució és més igualitària i justa). Tanmateix la proporcionalitat entre els diferents segments d'ingressos estableix que el 50% de la població del segment de més ingressos obté 1,46 vegades més que el 50% de menys ingressos, així com el 10% de la població de més ingressos obté 2,55 vegades més ingressos que el 10% de la població amb menys ingressos. Tot i que, per exemple, a nivell provincial les dades reflecteixen una distribució de rendes més desigual. És per això que l'obtenció de rendes i la seva distribució a la ciutat de Lleida dibuixa un panorama de manca de cohesió social.

La taxa de risc de pobresa és elevada així com el nivell de privació material. Contràriament, la intensitat del treball baixa és menor respecte el conjunt català, amb el que comparativament la situació laboral és pitjor, a la resta de Catalunya, tot i que a Lleida els salaris atorguen poders adquisitius més baixos.

Des de la perspectiva de l'ocupació, que és el gran problema, la destrucció produïda durant l'anterior crisi econòmica es va concentrar en sectors i activitats que en el conjunt de l'estructura productiva lleidatana van ser molt importants en els anys anteriors a la crisi, circumstància que va afectar tant a treballadores i treballadors assalariats com autònoms. La recuperació econòmica dels darrers anys no va ser suficient per compensar aquesta circumstància.

L'atur i les deficientes condicions de treball, com la temporalitat laboral, entre altres, dificulten encara més les possibilitats de portar una vida digna i suficientment allunyada del risc de pobresa i exclusió social. Aquest panorama porta a la necessitat de fer accions per aconseguir canvis sig-

nificatius si es volen generar nous llocs de treball que siguin vitals per ajudar a sortir de la pobresa a la població lleidatana que es troba en aquesta situació.

Aquestes desigualtats es posen de manifest, entre altres, en augments de la segregació socioespacial urbana generadors d'àrees on es concentra cada cop més pobresa i població en risc d'exclusió social i altres amb població amb més renda i capacitat o accés als recursos.

La realització d'una anàlisi sobre la distribució de les rendes, la desigual satisfacció de necessitats bàsiques entre la ciutadania com l'habitatge, l'alimentació, la sanitat, l'educació, entre altres, així com la recent dinàmica de diferenciació socioespacial a la ciutat de Lleida seria una manera important de poder conèixer les condicions de vida de les persones i les seves diferències, entendre les seves causes i conseqüències i dissenyar amb més efectivitat polítiques concretes per a pal·liar-les.

L'increment de les desigualtats socials sembla haver comportat un augment assenyalat de la segregació residencial, és a dir, de la tendència dels grups socials a separar-se sobre l'espai urbà en funció del seu nivell de renda, qüestió que es veu clara en el cas de rendes inferiors i de rendes superiors, els dos extrems. Els efectes de la segregació es fan notar en múltiples camps de la vida social, des de l'educació, a la salut i a la convivència. Constitueixen a més, amb allò que s'anomenen els efectes de barri o àrea, una barrera afegida a les oportunitats de la població a l'hora de desenvolupar els seus projectes de vida. La segregació socioespacial urbana ha esdevingut així, no només una expressió de les desigualtats, sinó també un mecanisme que tendeix a reproduir-les i ampliar-les.

2. Anàlisi de la pobresa i la desigualtat a Lleida

El fet que a Lleida existeixin desigualtats econòmiques i socials ens convida a realitzar una anàlisi sobre aquesta circumstància per poder fer una diagnosi més real i rigorosa sobre la situació de la seva ciutadania i dels possibles desequilibris territorials, com poden ser els barris i les seccions de districte de la ciutat.

En general, les dades disponibles per dur a terme aquesta anàlisi de la ciutat de Lleida es presenten de forma molt agregada, la qual cosa suposa una limitació important. En el nostre cas utilitzarem dues fonts d'informació que ens ofereix dades desagregades per seccions de districte que procedeixen de l'INE i de l'Ajuntament de Lleida.

En el primer cas, es tracta de la sobre els nivells de renda familiar disponible de 2016 i les dades dels Censos de Població, d'edificis i habitatges del 1991, i 2011. En el segon cas, es tracta de la informació procedent dels Recursos socials tramitats pels Serveis Socials d'Atenció Primària de l'Ajuntament de Lleida, del Padró municipal d'habitants i de l'IBI de 2016. Els nostres objectius són conèixer la concentració territorial de la pobresa a la ciutat de Lleida i la desigualtat socioespacial amb aquesta informació disponible, tot i la limitació estadística, valorem que serà suficient per l'elaboració d'un índex sintètic i un atlas de la desigualtat socioespacial.

La visualització de les diferències en els nivells de vida i en el gaudi d'oportunitats per desenvolupar la pròpia vida, tant a nivell individual com familiar i col·lectiva, es presenta com una eina de coneixement extraordinàriament valuosa. Una eina que, des del compromís de situar la cohesió social com un dels principis bàsics inspiradors de l'actuació municipal, volem posar al servei de la millora de la qualitat de vida de tots els ciutadans, especialment els més necessitats.

L'informe que presentem s'inscriu en la col·laboració entre l'Ajuntament de Lleida i la Universitat de Lleida. En aquesta ocasió es presenten els següents resultats:

- L'Atlas sociodemogràfic i socioeconòmic: 1991, 2011 i 2016 (apartat 3)
- L'Índex de desigualtat de Lleida (apartat 4)

3. L'Atles sociodemogràfic i socioeconòmic: 1991, 2011, 2016

L'objectiu d'aquest producte era la creació d'un Atlas socioeconòmic de Lleida, per seccions de districte, que permetés l'anàlisi dinàmica de les característiques sociodemogràfiques de la població a aquesta escala per a als anys: 1991-2011-2016.

Les fonts utilitzades en aquesta anàlisi han estat: per una banda els Censos de població, edificis i habitatges (1991 i 2011), les dades del Padró Municipal d'habitants, les dades de renda mitjana familiar disponible de l'INE (*Atlas de la distribución de la renta de los hogares en España*, 2016) i les dades dels valors cadastrals per al càlcul de l'Impost de Bens immobles (IBI) (2016). A partir d'aquestes fonts s'han tractat les dades per a generar els indicadors que creiem resulten claus per a entendre les característiques sociodemogràfiques de la població, la seva desigual distribució espacial i el seu caràcter canviant en el temps:

- Estructura per edats: % població amb 65 anys i més (tres mapes 1991, 2011, 2016)
- % població estrangera (tres mapes 1991, 2011, 2016)
- % població sense estudis (tres mapes 1991, 2011, 2016)
- % població amb estudis superiors (tres mapes 1991, 2011, 2016)
- % amb habitatges amb menys de 46 m² (dos mapes 1991 i 2011)
- % amb habitatges amb més de 150 m² (dos mapes 1991 i 2011)
- Valor mitjà dels valors cadastrals (sòl+construcció) dels rebuts de l'IBI (2016)
- Renda mitjana familiar disponible de l'INE (2016)

Amb aquests indicadors volíem construir una espècie d'Atlas per al que requeríem produir cartografia. Per a la producció de la cartografia, al tractar-se d'una sèrie llarga (1991-2016), ha hagut de adaptar-se el mapa de les seccions de districte que és variable al llarg del temps. Així el mapa base que s'ha utilitzat per a la cartografia de les dades de 1991 i 2011 és un únic mapa que permet comparar les sèries censals. No hem inclòs per simplificar la lectura els mapes intermedis de l'any 2001. Mentre es va decidir respectar el mapa de les seccions de districte actual per a la cartografia de les dades 2016, que no varia massa de l'utilitzat per a les sèries anteriors (només varien en la 4.10 que es desdobra en dues seccions en 2016 (4.10 i 4.17) i la 4.11 (que junta la 4.11 (blocs Mariola) i la 4.12 del mapa de 2011).

Un cop tractades les dades s'ha construït un índex sintètic de la desigualtat socioespacial urbana que es configura amb els següents (+25% de cada ítem):

- Distància del valor de la secció de districte a la mitjana de població no estrangera

- Distància del valor de la secció de districte a la mitjana de població amb estudis superiors (% sobre pob. + 30 anys).
- Distància del valor la secció de districte a la renda mitjana familiar de la ciutat (dades INE - 2016)
- Distància de la secció de districte al valor mitjà de l'Impost de Bens Immobles (La Paeria, 2016): Valors mitjans del valor cadastral dels immobles respecte a la mitjana de la ciutat.

3.1. L'envelliment de la població

L'any 2016 en el conjunt de la ciutat hem arribat a un 22,6% de població amb més de 65 anys. Els mapes evolutius mostren com el procés estructural d'envelliment de la població té una incidència desigual en els diferents barris i àrees de la ciutat. Així d'una situació inicial en 1991 on la incidència relativa de l'envelliment se centrava sobretot al Centre Històric (on totes les seccions de districte presentaven percentatges de població amb més de 65 anys superiors al 20%), hem passat a una altra situació molt diferent. Actualment, l'envelliment té una incidència major en aquelles seccions de districte que podem associar a la primera ronda de l'eixample, algunes part més anti-

“Els mapes evolutius mostren com el procés estructural d'envelliment de la població té una incidència desigual en els diferents barris i àrees de la ciutat.”

gues de la segona ronda de l'eixample (a l'altre costat del Passeig de Ronda) i algunes àrees dels barris consolidades històricament on la incidència dels canvis migratoris del 2000 van ser també menors (cas de la secció 2.8 a Cappont). Els percentatges d'envelliment són també notables en algunes àrees de l'Horta com mostra el mapa de 2016. L'evolució permet apreciar també els canvis en la composició per edats experimentats entre 1991 i 2016, com ara per exemple el Centre Històric, que la immigració ha rejuenit

notablement, o el cas de les seccions exteriors de la Mariola. En conjunt també podem veure com les àrees de més recent consolidació urbanística (algunes seccions de Balàfia-Pardinyes, Bordeta o algunes àrees de Cappont) presenten en general estructures d'edat més joves.

(Vegeu pàgina següent)

3.2. La major diversitat en la població

L'arribada de població estrangera molt important a la ciutat durant la dècada dels 2000, va comportar canvis notables en la composició sociodemogràfica entre d'altres. En el conjunt de la ciutat la població estrangera passa de representar un 0,4% en 1991 a un 19% en 2016.

La incidència espacial però com es pot apreciar a la sèrie dels mapes és molt desigual i diferenciada. Les característiques del parc d'habitatge i el mercat immobiliari, la mateixa composició sociodemogràfica dels barris i les dinàmiques de segregació socioespacial urbana, expliquen aquesta incidència espacial diferenciada.

“En algunes seccions i barris de la ciutat el percentatge de població estrangera supera el 30%.”

En 2016, si el pes de la població estrangera per al conjunt de Lleida era d'un 19%, en algunes seccions i barris aquest percentatge ja superava el 30% (Centre Històric, R. Ferran Estació i Príncep de Viana-Clot). De fet en aquests barris en algunes seccions se situa entre el 40 i el 51%

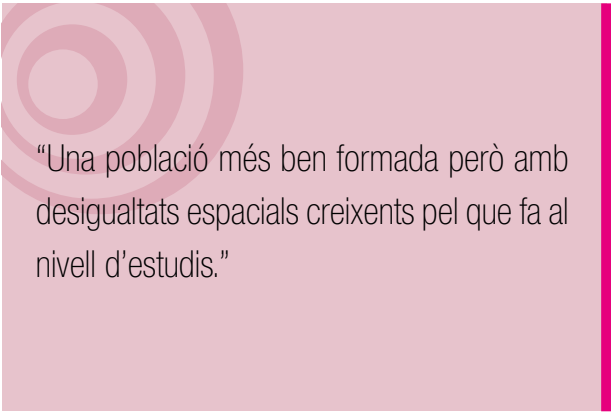
(seccions: 4.1, 1.12, 6.1, 3.1, 1,9, 3.3). Mentre, en d'altres, Joc de la Bola, Ciutat Jardí i Vila Montcada, el percentatge era inferior al 10%.

(Vegeu pàgina següent)

3.3. La desigual formació en la població

L'escolarització obligatòria i els canvis experimentats en les darreres dècades han incidit en una millora formativa general de la població. Però malgrat els avenços generals, la distribució espacial

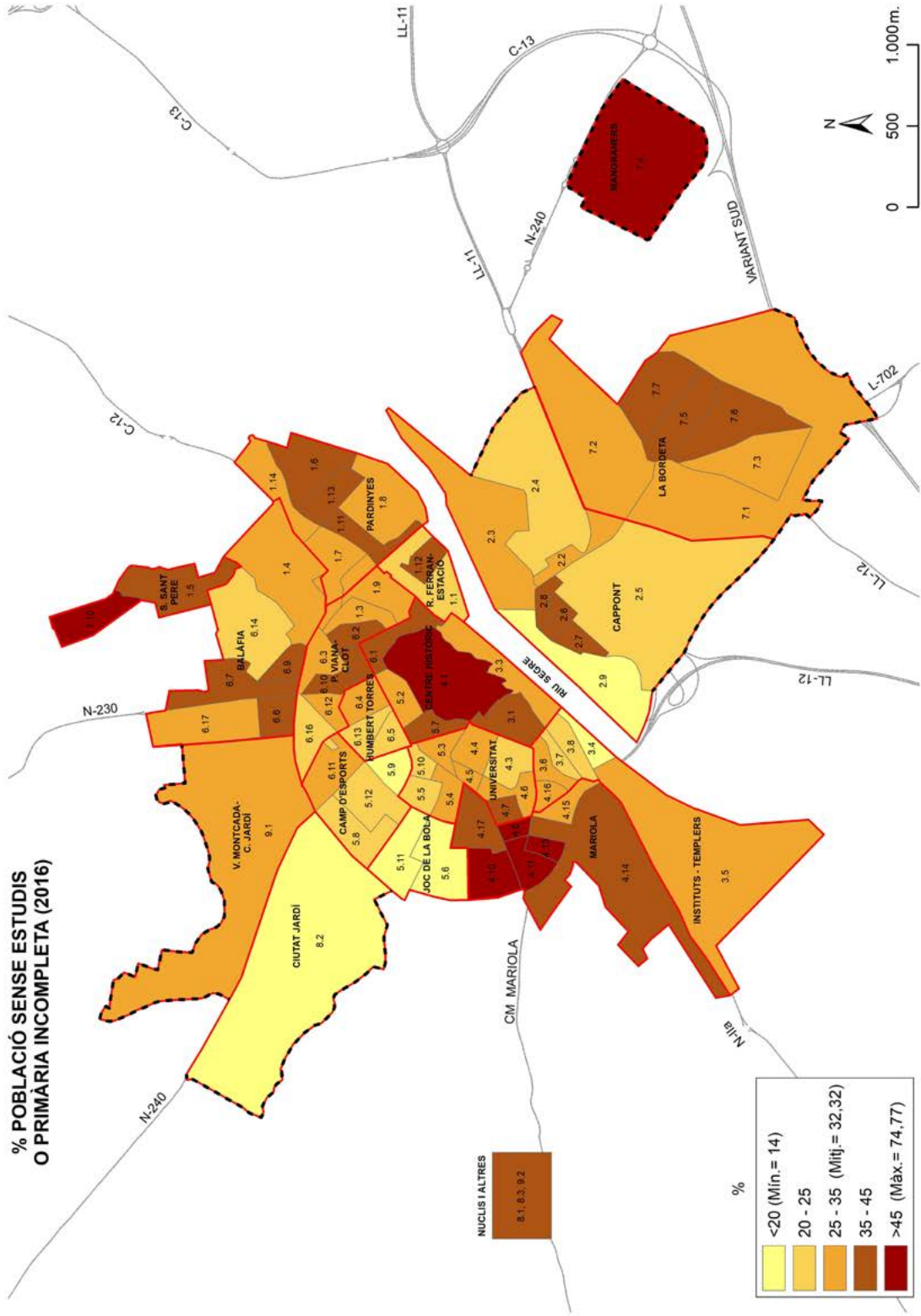
de les diferències formatives de la població es mostra cada cop més desigual i profunda. Això, és el que queda reflectit en l'anterior sèrie de mapes.

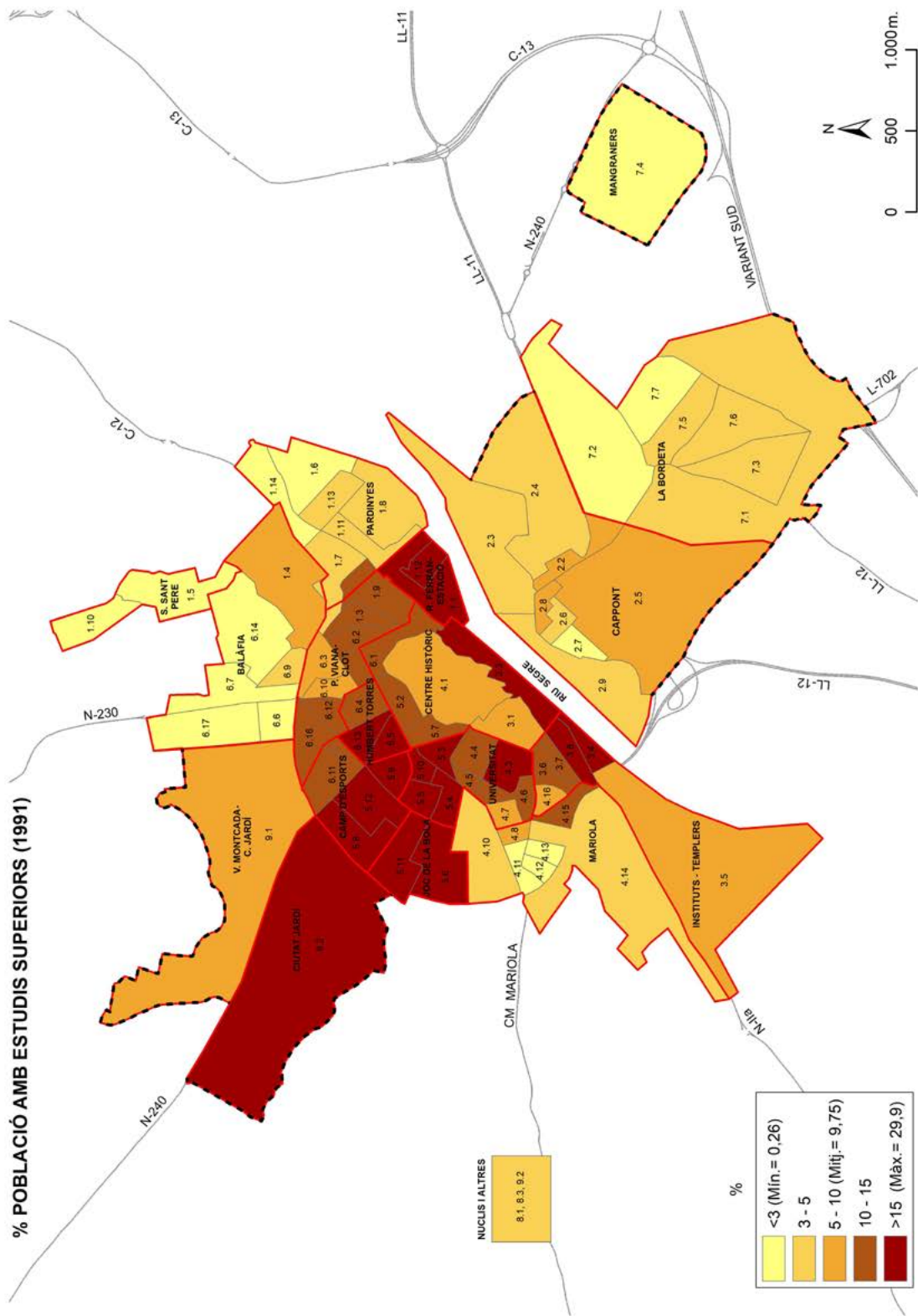

“Una població més ben formada però amb desigualtats espacials creixents pel que fa al nivell d'estudis.”

D'una banda, els percentatges de la població sense estudis o sense la primària incompleta queden cada cop més concentrats en poques seccions de districte i barris de la ciutat com es veu al mapa de 2016 (Centre Històric, Mariola, Magraners i Secà de Sant Pere). D'una altra, els percentatges de la població amb estudis superiors són també de forma sistemàtica i cada cop amb percentatges més elevats a Joc de la Bola, Ciutat Jardí i Vila Montcada.

(Vegeu pàgina següent)

Font: Cens de població i habitatges 2011. INE

3.4. Les diferències en l'habitatge

Si la població és diferent en la seva composició demogràfica, els habitatges on viu aquesta encara són més diferents.

Sense entrar en altres característiques, el pes del habitatges de més grandària (+ 150 m² de superfície) és més gran a les seccions on l'habitatge unifamiliar té una presència més notable (Ciutat Jardí i Vila Montcada), les seccions a la façana del riu i la secció 6.5 (Ricard Vinyes-Prat de la Riba- Enric Granados). Precisament, les seccions i àrees on els valors cadastrals presenten també els valors més elevats.

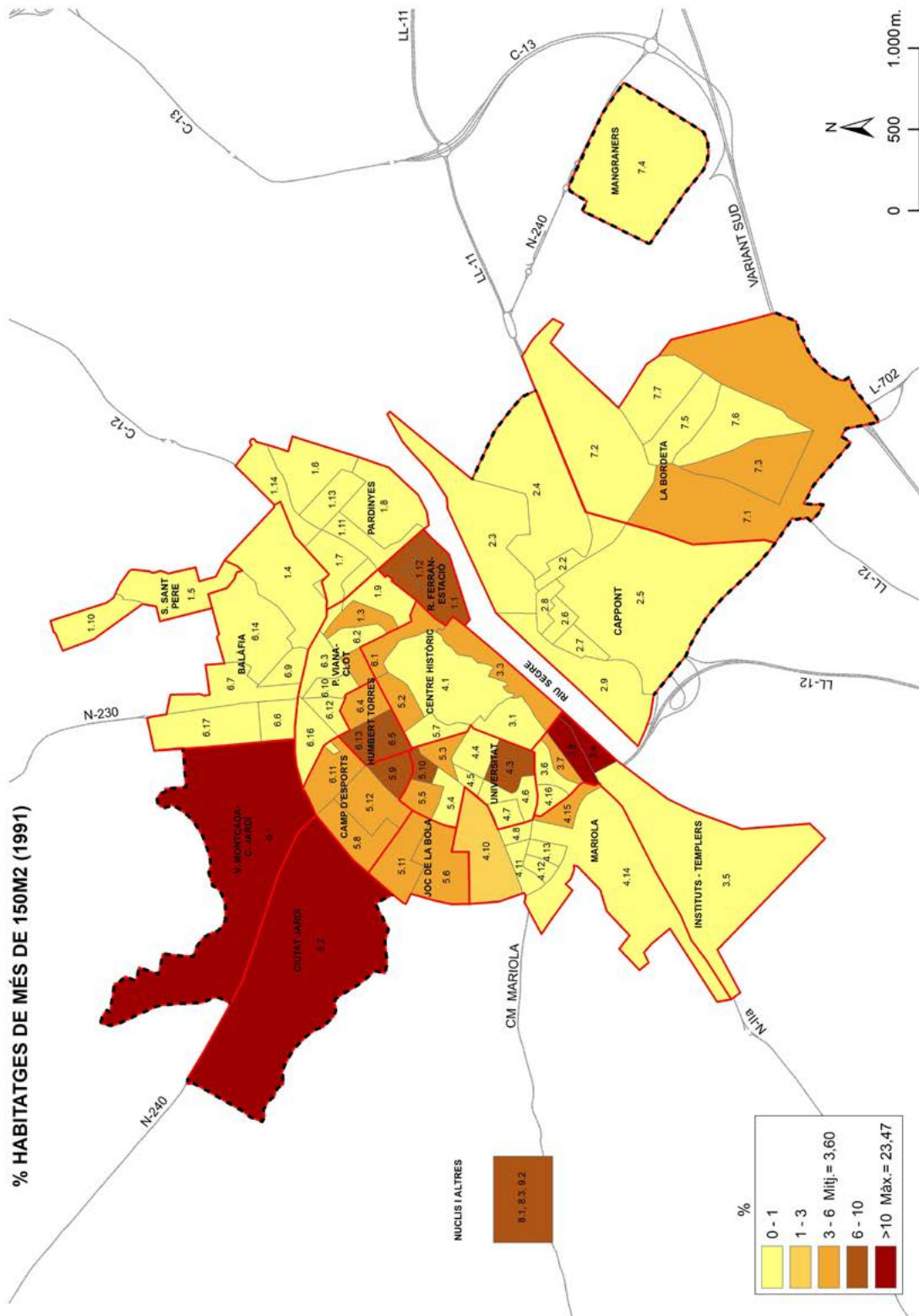
“Població diferent en habitatges més diferents.”

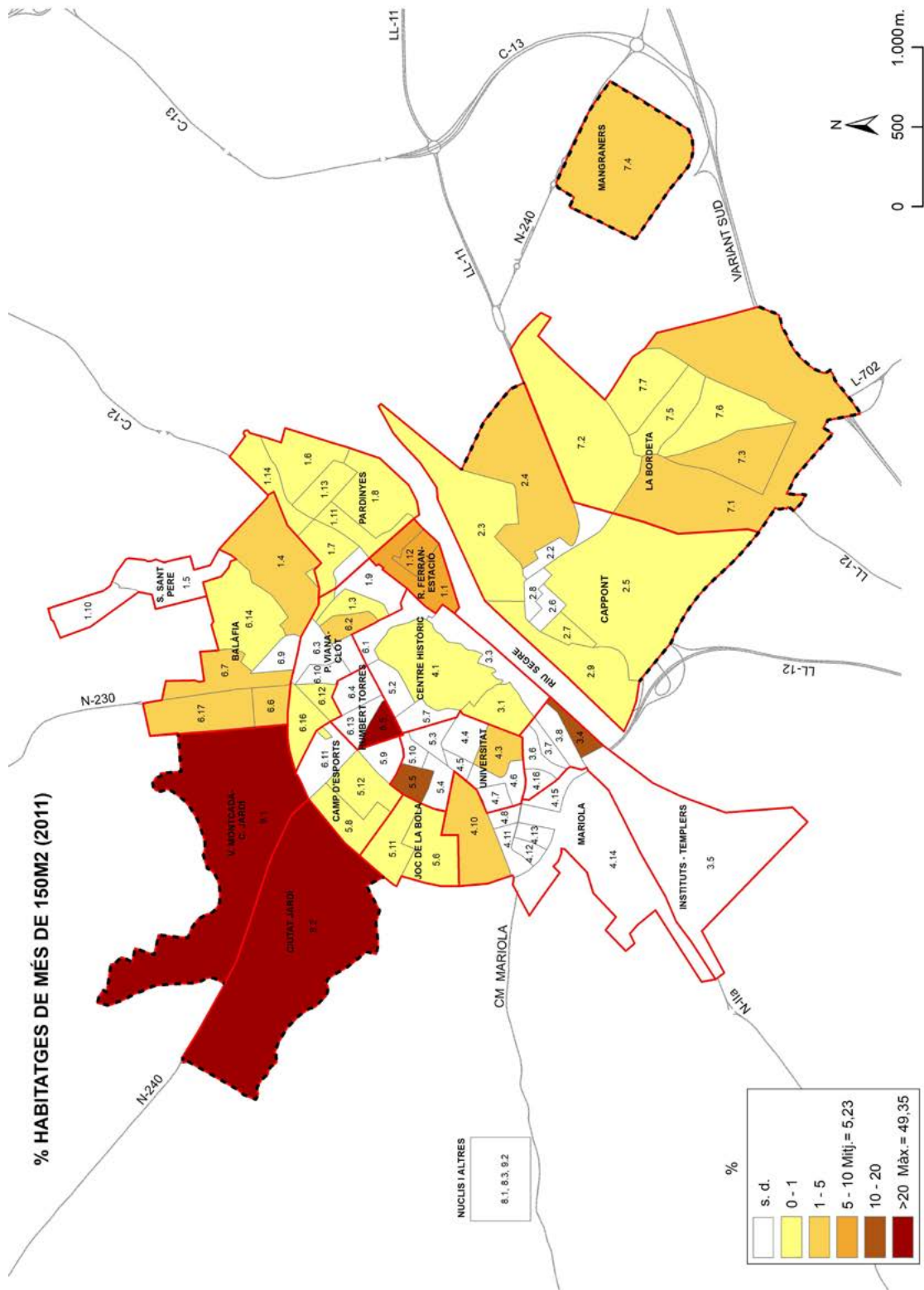
Mentre els habitatges amb menor superfície tenen un pes més gran en el parc d'habitatges dels barris de Centre Històric, Pardiniyes i una secció de la Bordeta.

Els valors cadastrals amb els imports mitjans més baixos s'assoleixen en algunes seccions de districte de la Mariola (seccions 4.10 i 4.11), on es concentren els polígons d'habitatge social històric: Grup Mariola, Gaspar de Portolà i Blocs Joan Carles.

(Vegeu pàgina següent)

% HABITATGES DE MÉS DE 150M2 (2011)

Color	Range (%)	Mean (%)
White	s. d.	-
Lightest Yellow	0 - 1	-
Light Yellow	1 - 5	-
Yellow	5 - 10	Mitj. = 5,23
Orange	10 - 20	-
Dark Orange	>20	Màx. = 49,35

Font: Cens de població i habitatges 2011. INE

3.5. La desigual capacitat de renda de les famílies

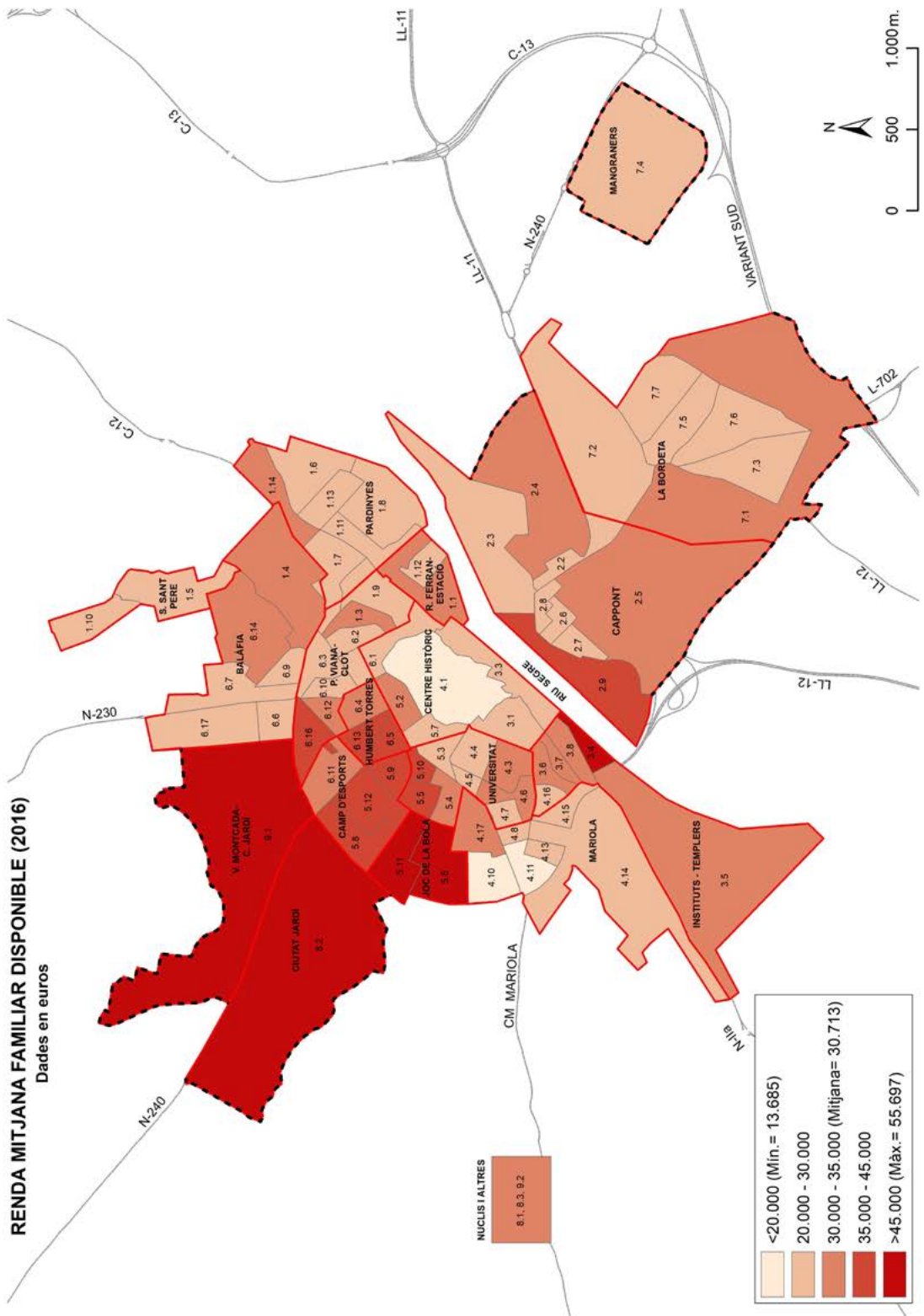
En general la capacitat de renda de les famílies i de les persones és un dels indicadors més il·lustratius de la desigualtat urbana. I la seva diferent distribució espacial és un bon indicador de la segregació socioespacial urbana. Si la mitjana de la renda familiar disponible en 2016 era de 30.700 euros la mitjana més baixa se situa als 13.685 euros (secció 4.11, a la Mariola) i la més alta als 55.697 euros (secció 9.1 a Vila Montcada-Ciutat Jardí).

Dues seccions de la Mariola, les que concentren els polígons d'habitatge social, i la secció central del Centre Històric assoleixen les mitjanes de renda familiar disponible més baixes de la ciutat. Mentre, les seccions en conjunt de Vila Montcada Ciutat Jardí i Joc de la Bola, i, presenten les mitjanes de renda més elevades, totes elles per damunt dels 45.000 euros anuals. Aquesta dada també s'assoliria a la secció 3.4 (Av.Madrid amb Alcalde Areny, la façana al riu Segre).

“La diferent distribució espacial de la renda és un bon indicador de la segregació socioespacial urbana.”

(Vegeu pàgina següent)

3.6. L'índex sintètic de la desigualtat socioespacial urbana

La darrera sèrie de mapes mostren els índexs establerts en relació a les dades mitjanes de cada un dels indicadors. Les coropletes (els colors base dels mapes) mostren en color verd les dades que estan per damunt de la mitjana del conjunt de la ciutat i en colors calents (taronges-marronosos) els que estan per sota. El darrer dels mapes és l'índex sintètic de la desigualtat socioespacial urbana, realitzat amb dades del 2016 que és la data de referència per al conjunt del treball. Aquest índex ha estat elaborat a partir del 25% dels indicadors contemplats: població no estrangera, població amb estudis superiors, renda mitjana familiar de la ciutat (dades INE - 2016) i el valor mitjà dels rebuts de l'Impost de Bens Immobles a la secció (La Paeria, 2016).

En general pot observar-se com les dades més altes de l'índex s'assoleixen al nord-oest en una àrea que aniria de Ricard Vinyes i Humbert Torres fins a Joc de Bola ja més al nord-oest Vila Montcada i Ciutat Jardí. També a dues seccions localitzades a la façana del Riu Segre (3.4 i 2.9).

Si la mitjana del conjunt de Lleida és un 1 els valors més elevats estarien a:

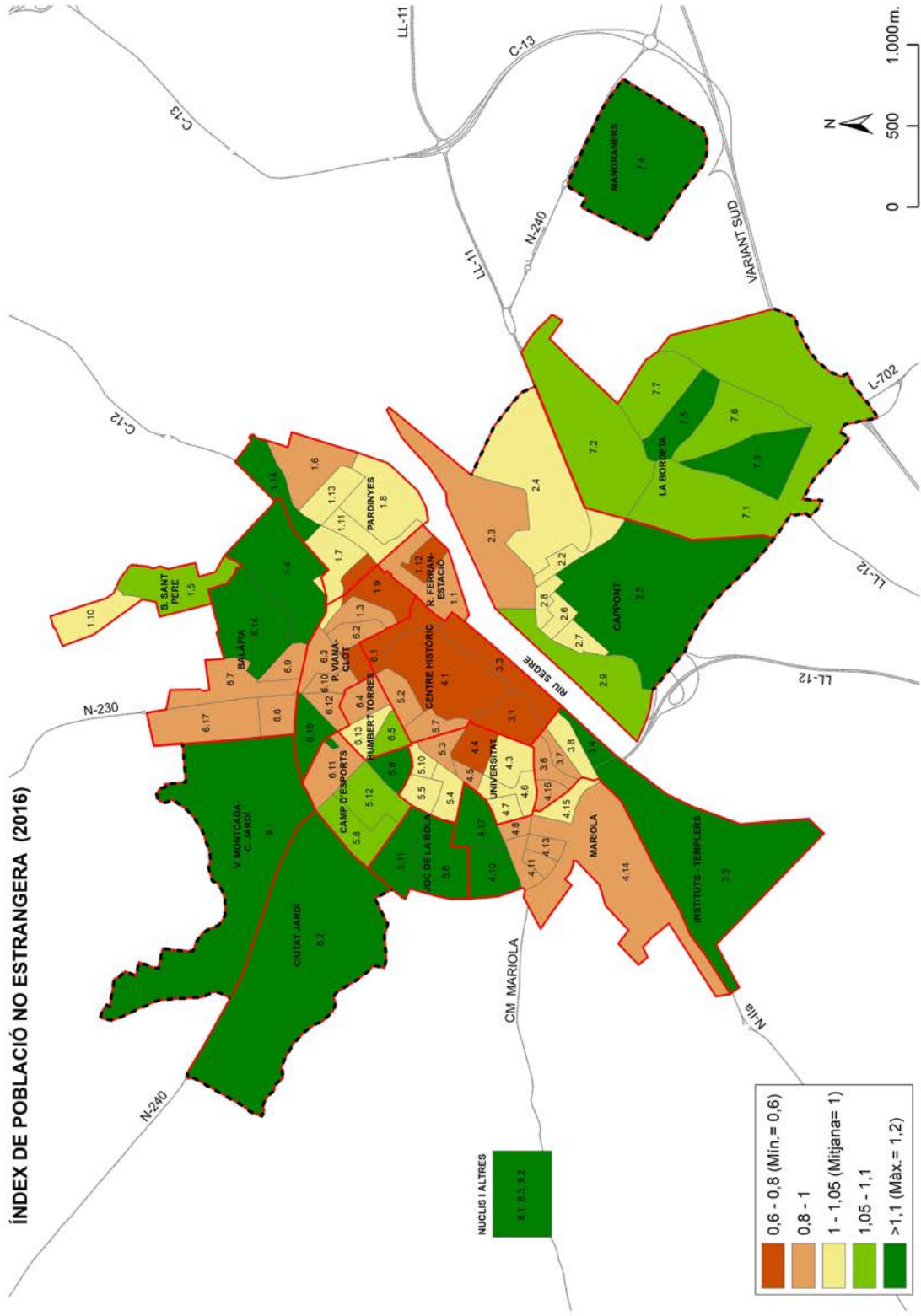
Secció amb valors més elevats	Índex
8.2	1,9
5.11	1,6
3.4	1,5
5.9	1,5
5.6	1,5
6.16	1,5

Mentre els valors més baixos de l'índex els trobaríem a:

Secció amb valors més baixos	Índex
7.4	0,7
1.10	0,7
4.13	0,6
4.1	0,5
4.11	0,5
4.10	0,4

Dues seccions de la Mariola (4.10 i 4.11, les dues on hi ha els polígons d'habitatge social: Joan Carles, Gaspar de Portolà i Grup Mariola) i la secció central del Centre Històric (4.1) són les que assoleixen els valors més baixos (inferiors a 0,5) el 50% o menys del valor mitjà. Prop d'aquests valors troben una altra secció interior de la Mariola, una del Secà de Sant Pere i Magraners.

4. Índex de desigualtat (nivell de renda i densitat de les prestacions)

Per l'elaboració de l'índex de desigualtat utilitzem dos fonts d'informació.

El primer és el de nivell de renda que s'obté amb dades facilitades per l'INE. En aquest cas tenim per seccions de districte de la ciutat de Lleida la renda mitjana per llar¹.

El segon és el de densitat de les prestacions que s'obté amb dades facilitades per l'Ajuntament de Lleida i del padró municipal. En aquest cas disposem de les dades relatives als recursos de Serveis Socials tramitats² pels Serveis Socials d'Atenció Primària (SSAP). Pel càlcul d'aquest índex dividirem el nombre de famílies que acudeixen als SSAP per la població del districte amb l'objectiu d'aconseguir un percentatge aproximat del nombre de persones del districte en qüestió que compleixen els requisits mínims per la sol·licitud de prestacions relatives a recursos socials.

Índex de nivell de renda: Valors (>0 , i <0)

Renda mitjana (sd)

Renda mitjana (c)

Es compara la renda mitjana per llar de cada districte amb la renda mitjana per llar de la ciutat de Lleida. En cada cas el valor que s'obté serà positiu si la primera és superior a la segona o negatiu en cas contrari. Considerarem que en el primer cas les seccions de districte seran les que tenen la població més rica de la ciutat, quan més elevat sigui el valor, major riquesa. En el segon cas considerarem que seran les que tenen la població més pobra de la ciutat, quan més baix sigui el valor, major pobresa. Donada la gran dispersió en la classificació de les seccions de districte de la ciutat de Lleida en ambdós valors, s'ha optat per fer una diferenciació de tres grups, el primer de les seccions de districte amb la població més pobra, el segon amb la població amb nivells de renda mitjana propers a la mitjana de la ciutat i el tercer amb la població més rica.

1. A l'INE es disposa d'informació per secció de districte sobre renda mitjana personal i renda mitjana per llar. En aquesta ocasió utilitzem la segona variable amb l'objectiu d'igualar metodologia de càlcul ja que les dades disponibles de l'Ajuntament fan referència a unitats familiar.

2. La informació és la relativa a els recursos tramitats, la qual cosa no significa que tots siguin gestionats per l'Ajuntament de Lleida. La gestió correspon a les competències que cada administració té. En aquesta ocasió l'ajuntament de Lleida ens ha facilitat la memòria de l'any 2016 en la que apareixen tots els tràmits realitzats per la institució en quan a recursos socials, alguns d'ells gestionats per ella mateixa i altres derivats a les institucions corresponents, la qual cosa la informació disponible fa referència a les sol·licituds i no a les resolucions de les mateixes.

Índex de densitat de les prestacions Valors ($>0_2$ i $<0_2$)

$$\frac{\text{Famílies receptores de prestacions (sd)}}{\text{Població total (sd)}} \div \frac{\text{Famílies receptores de prestacions (c)}}{\text{Població total (c)}}$$

Pel càlcul d'aquest índex es fan varies operacions. En primer lloc es divideix el total de famílies que tramiten prestacions en cada secció de districte per la població total del mateix districte. Aquest valor es posa en el numerador d'una tercera operació. En segons lloc es divideix el total de famílies que tramiten prestacions en el conjunt de la ciutat de Lleida per la població total de Lleida. Aquest valor es posa en el denominador de la tercera operació. Finalment es divideix la relació de cada districte per la de la ciutat i s'obté un valor que pot ser positiu o negatiu. En el primer cas, obtindrem les seccions de districte amb una major densitat de prestacions socials, la qual cosa dóna a entendre una major necessitat dels recursos socials, el que es pot interpretar com una major dependència d'aquests recursos i, per tant, un major nivell de pobresa. En el segon cas, obtindrem les seccions amb una menor densitat de prestacions socials, que es pot interpretar com una menor dependència dels recursos socials i, per tant, major nivell de riquesa.

Classificació de les seccions de districte

Q1 $>0_1$ i $<0_2$ s.d. pobres	$>0_1$ i $>0_2$ Q2 s.d. mitjanes (2)
Q3 $<0_1$ i $<0_2$ s.d. mitjanes (1)	$<0_1$ i $>0_2$ Q4 s.d. riques

Un cop obtinguts els valors dels índexs realitzem una classificació de quatre grups de seccions de districte. En el primer quadrant (dalt a l'esquerra) tenim agrupades les seccions més pobres que són les que tenen els nivells de renda més baixos i la major densitat de prestacions socials. En el quart quadrant (a baix a la dreta) les seccions més riques que són les que tenen un major nivell de renda i una menor densitat de prestacions socials. En el segon (dalt a la dreta) i tercer (a baix a l'esquerra) tenim les seccions mitjanes en les que combinem nivells baixos de renda però propers a la mitjana de la ciutat i baixa densitat de prestacions i nivells elevats de renda però propers a la mitjana de la ciutat i elevada densitat de prestacions.

4.1. Índex de desigualtat a la ciutat de Lleida (2016)

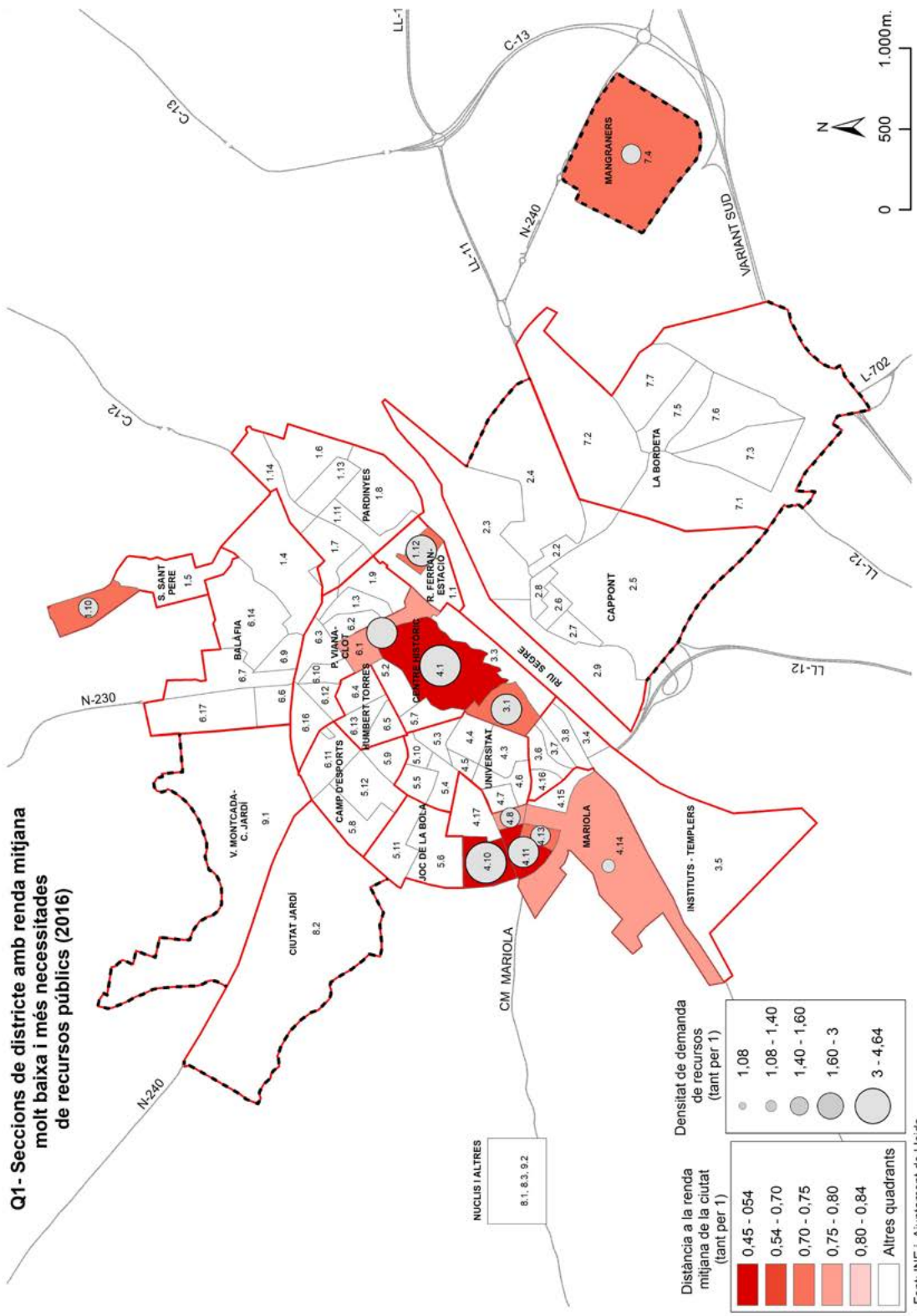
En base als càlculs dels anteriors índexs, obtenim els següents resultats:

Seccions de districte més pobres Q1 (Valors $>0_1$ i $<0_2$)

Barri	Secció de districte	Ordre menor renda	Ordre major densitat prestacions
		$0_1 < 1$	$0_2 > 1$
Mariola	Secció 04011	0,45	2,45
Mariola	Secció 04010	0,52	3,08
C. Històric	Secció 04001	0,54	4,64
C. Històric	Secció 03001	0,73	2,27
Seca S. Pere	Secció 01010	0,73	1,59
R. Ferran-Estació	Secció 01012	0,73	2,22
Magraners	Secció 07004	0,74	1,55
Mariola	Secció 04013	0,74	1,41
Mariola	Secció 04008	0,75	1,60
Mariola	Secció 04014	0,79	1,36
C. Històric	Secció 06001	0,79	2,81

(Vegeu pàgina següent)

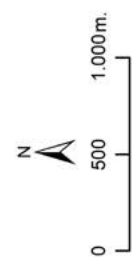

Q1- Seccions de districte amb renda mitjana molt baixa i més necessitades de recursos públics (2016)

Distància a la renda mitjana de la ciutat (tant per 1)	Densitat de demanda de recursos (tant per 1)
0.45 - 0.54	1.08
0.54 - 0.70	1.08 - 1.40
0.70 - 0.75	1.40 - 1.60
0.75 - 0.80	1.60 - 3
0.80 - 0.84	3 - 4.64
Altres quadrants	

Font: INE i Ajuntament de Lleida

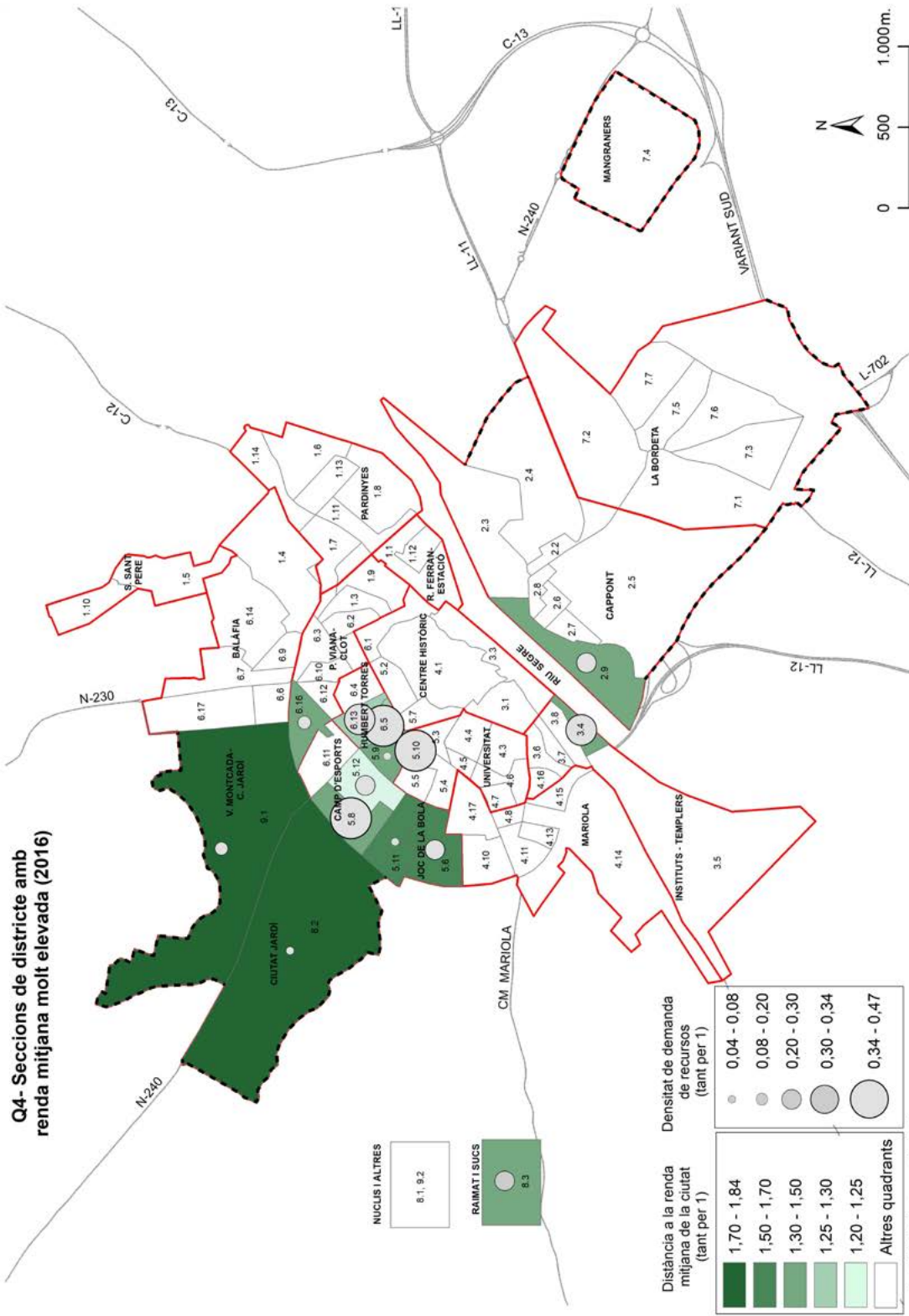

Seccions de districte més riques Q4 (Valors $>0_1$ i $<0_2$)

Barri	Secció de districte	Ordre major renda	Ordre menor densitat prestacions
		O1>1	O2<1
Vila Montcada-C. Jardí	Secció 09001	1,84	0,19
Ciutat Jardí	Secció 08002	1,81	0,04
Joc de la Bola	Secció 05011	1,69	0,06
Joc de la Bola	Secció 05006	1,64	0,26
Instituts-Templers	Secció 03004	1,48	0,34
Prncep de Viana-Clot	Secció 06016	1,41	0,17
Camps d'Esports	Secció 05008	1,40	0,47
Camps d'Esports	Secció 05009	1,38	0,08
Cappont	Secció 02009	1,32	0,28
Raimat-Sucs	Secció 08003	1,31	0,24
Xalets-Humbert Torres	Secció 06005	1,28	0,45
Xalets-Humbert Torres	Secció 06013	1,26	0,30
Camps d'Esports	Secció 05012	1,23	0,28
Universitat	Secció 05010	1,20	0,46

(Vegeu pàgina següent)

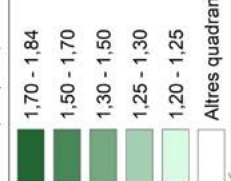

Q4- Seccions de districte amb renda mitjana molt elevada (2016)

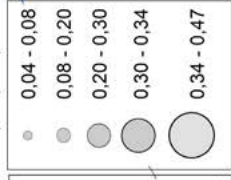
NUCLIS I ALTRES
8,1, 9,2

RAIMATI I SUCS
8,3

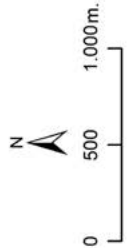
Distància a la renda mitjana de la ciutat (tant per 1)

Densitat de demanda de recursos (tant per 1)

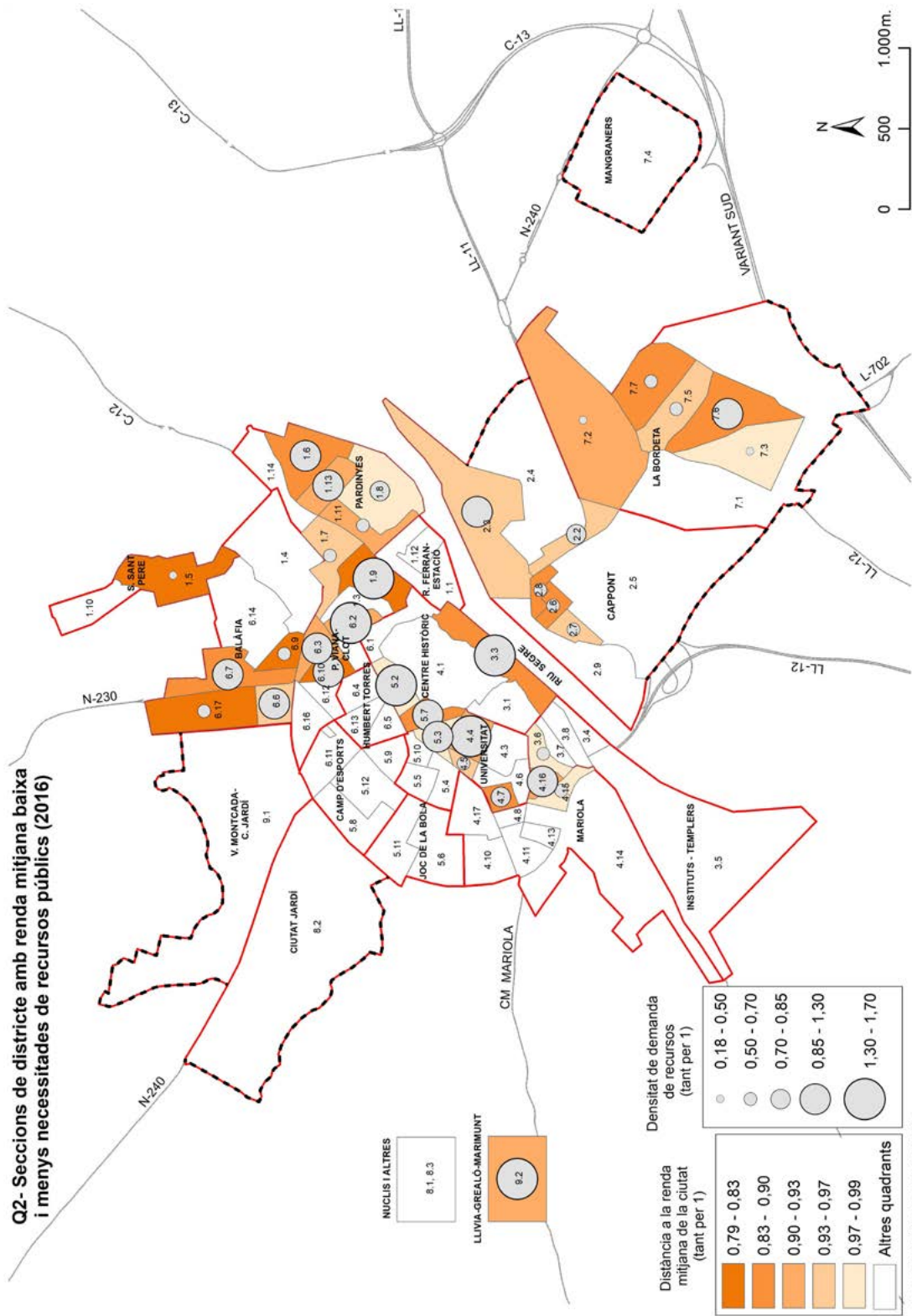
Font: INE i Ajuntament de Lleida

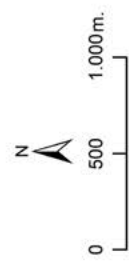
Seccions de districte mitjanes Q2 (Valors $>0_1$ i $>0_2$)

Barri	Secció de districte	Ordre menor renda	Ordre major densitat prestacions
		$O1 < 1$	$O2 \geq 1$
Centre Històric	Secció 05007	0,86	1,14
Pardinyes	Secció 01006	0,86	1,06
Balafia	Secció 06007	0,87	1,14
Centre Històric	Secció 03003	0,87	1,51
Príncep de Viana-Clot	Secció 06003	0,90	1,05
Pardinyes	Secció 01013	0,90	1,01
Llívia, Grealó i Marimunt	Secció 09002	0,90	1,56
Universitat	Secció 04004	0,92	1,65
Príncep de Viana-Clot	Secció 06002	0,92	1,70
Balafia	Secció 06006	0,94	1,16
Cappont	Secció 02003	0,96	1,12
Universitat	Secció 05003	0,98	1,30
Centre Històric	Secció 05002	0,99	1,33
Balafia	Secció 06009	0,79	0,69
Balafia	Secció 06017	0,82	0,70
Secà de Sant Pere	Secció 01005	0,83	0,18
Cappont	Secció 02008	0,86	0,59
Universitat	Secció 04007	0,88	0,79
La Bordeta	Secció 07007	0,89	0,66
Cappont	Secció 02006	0,89	0,57
La Bordeta	Secció 07002	0,91	0,49
Instituts-Templers	Secció 04016	0,92	0,85
Pardinyes	Secció 01011	0,93	0,67
Universitat	Secció 04005	0,94	0,51
Cappont	Secció 02002	0,96	0,75
La Bordeta	Secció 07005	0,96	0,52
Cappont	Secció 02007	0,97	0,66
Pardinyes	Secció 01007	0,97	0,57
Pardinyes	Secció 01008	0,97	0,70
La Bordeta	Secció 07003	0,98	0,41
Mariola	Secció 04015	0,99	0,65
Instituts-Templers	Secció 03006	0,99	0,67
Príncep de Viana-Clot	Secció 01009	0,82	1,53
Príncep de Viana-Clot	Secció 06010	0,83	1,28
La Bordeta	Secció 07006	0,84	1,08

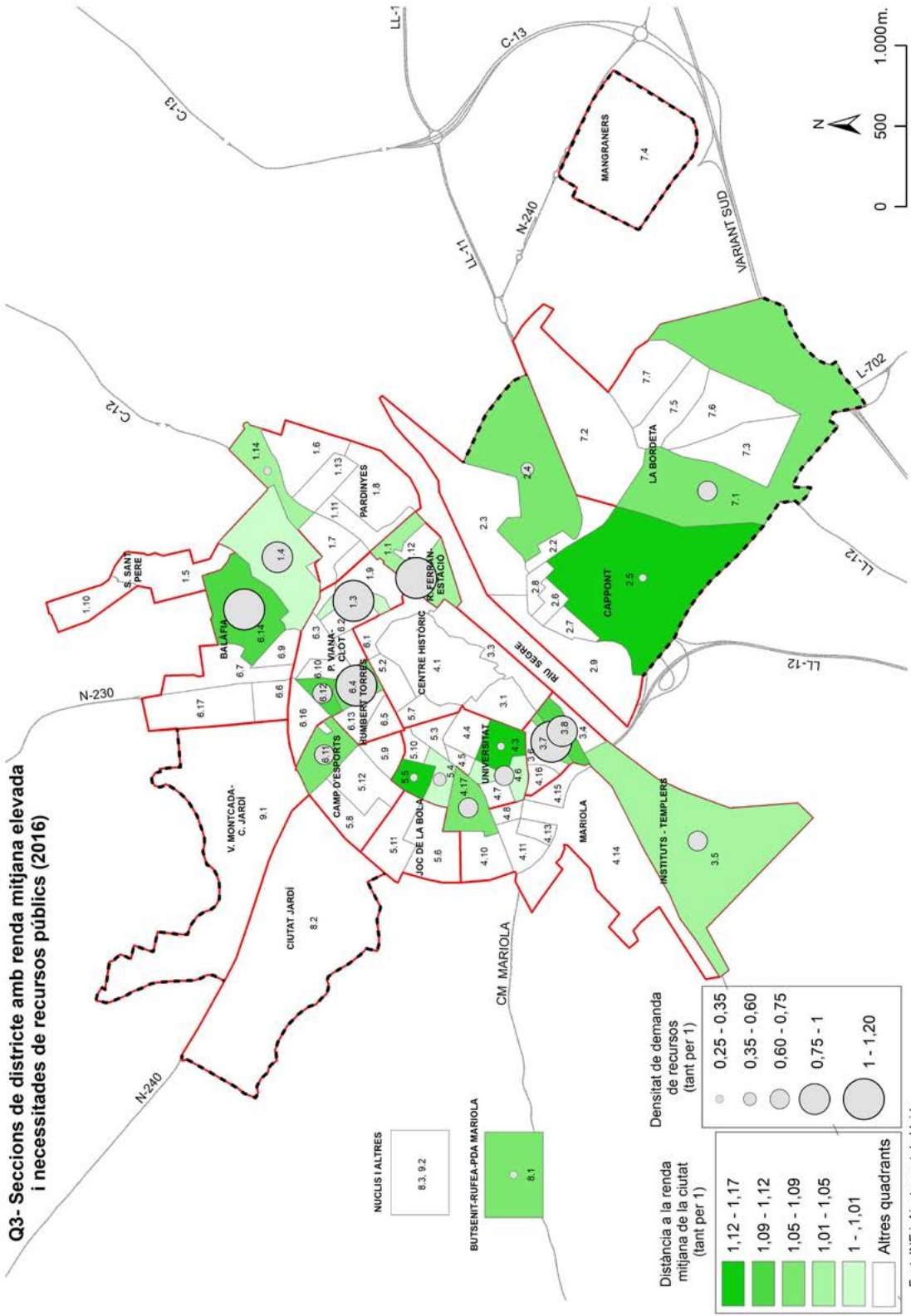
Q2- Seccions de districte amb renda mitjana baixa i menys necessitades de recursos públics (2016)

Barri	Secció de districte	Ordre menor renda	Ordre major densitat prestacions
		O1>1	O2=<1
Universitat	Secció 05005	1,17	0,31
Universitat	Secció 04003	1,15	0,34
Cappont	Secció 02005	1,12	0,33
Instituts-Templers	Secció 03008	1,11	0,77
Príncep de Viana-Clot	Secció 06012	1,10	0,69
Cappont	Secció 02004	1,09	0,44
Butsenit-Rufea-PDA Mariola	Secció 08001	1,08	0,32
Mariola	Secció 04017	1,06	0,64
La Bordeta	Secció 07001	1,06	0,70
Camp d'esports	Secció 06011	1,05	0,72
Pardinyes	Secció 01014	1,03	0,25
Instituts-Templers	Secció 03005	1,03	0,62
Universitat	Secció 05004	1,01	0,58
Balafia	Secció 01004	1,01	0,94
Universitat	Secció 04006	1,00	0,71
Balafia	Secció 06014	1,10	1,01
Xalets-Humbert Torres	Secció 06004	1,09	1,12
Instituts-Templers	Secció 03007	1,06	1,20
Rambla Ferran-Estació	Secció 01001	1,05	1,03
Príncep de Viana-Clot	Secció 01003	1,00	1,13

(Vegeu pàgina següent)

Q3- Seccions de districte amb renda mitjana elevada i necessitats de recursos públics (2016)

Densitat de demanda de recursos (tant per 1)

- 0,25 - 0,35
- 0,35 - 0,60
- 0,60 - 0,75
- 0,75 - 1
- 1 - 1,20

Distància a la renda mitjana de la ciutat (tant per 1)

- 1,12 - 1,17
- 1,09 - 1,12
- 1,05 - 1,09
- 1,01 - 1,05
- 1 - 1,01
- Altres quadrants

Font: INE i Ajuntament de Lleida

4.2. Manifestacions de les desigualtats territorials: El cas de les tres seccions de districte en pitjor situació

A continuació, i en base a la informació facilitada per l'Ajuntament de Lleida, exposem les principals problemàtiques que pateix la població de les seccions de districte més pobres i els recursos i serveis més sol·licitats.

Amb aquest objectiu exposem les fitxes de les tres seccions de districte més pobres en les que, en primer lloc, apareixen les característiques econòmiques del territori i els trets distintius de les famílies que demanen recursos als SSAP de l'Ajuntament de Lleida. Com a complement d'aquesta informació apareix el règim de tinença de l'habitatge de les mateixes.

A continuació figuren les principals problemàtiques i els recursos i serveis més sol·licitats per les famílies de la secció de districte en qüestió³.

4011 (Mariola)		
	Valors	Percentatges s/ciutat
Població	2.184	1,62%
Renda mitjana per persona (anual)	5.409 €	
Renda mitjana per família (anual)	13.685 €	
RMP Secció/RMP Lleida		46,47%
RMF Secció/RMF Lleida		45,09%
(Nombre famílies que demanen ajut/Població)SECCIÓ/ (Nombre famílies que demanen ajut/Població)Lleida	4,64	

4011 (Mariola)			
Famílies		Valors	Percentatges s/s.d.
Nombre de famílies que demanen ajuts		315	
Persones		899	41,16%
Homes		402	44,72%
Dones		497	55,28%
Menors	Persones	310	34,48%
	Famílies	149	47,30%
Majors de 64 anys	Persones	92	10,23%
	Famílies	74	23,49%
Discapacitats	Persones	85	9,45%
	Famílies	70	22,22%

3. En l'annex s'adjunten les descripcions de les diferents variables que s'utilitzen en les fitxes

Dependent	Persones	34	3,78%
	Famílies	30	9,52%
Nacionalitat espanyola	Persones	839	93,33%
	Famílies	296	93,97%
Nacionalitat estrangera	Persones	36	4,00%
	Famílies	25	7,94%

4011 (Mariola)			
Tipus de família		Valors	Percentatges s/s.d.
Unipersonal	Famílies	77	24,44%
	Persones	89	9,90%
	Homes	41	10,20%
	Dones	48	9,66%
	Problemes	176	16,22%
	Recursos	799	57,73%
Nuclear	Famílies	160	50,79%
	Persones	560	62,29%
	Homes	262	65,17%
	Dones	298	59,96%
	Problemes	599	55,21%
	Recursos	274	19,80%
Extensa	Famílies	30	9,52%
	Persones	116	12,90%
	Homes	51	12,69%
	Dones	65	13,08%
	Problemes	149	13,73%
	Recursos	239	17,27%
Monoparental	Famílies	40	12,70%
	Persones	116	12,90%
	Homes	38	9,45%
	Dones	78	15,69%
	Problemes	132	12,17%
	Recursos	66	4,77%

4011 (Mariola)			
Habitatge/Règim tinença		Valors	Percentatges s/s.d.
Llogaters	Famílies	104	33,02%
	Persones	315	35,04%
	Homes	130	32,34%
	Dones	185	37,22%
	Problemes	359	33,09%
	Recursos	245	17,70%
Propietaris/Accés propietat	Famílies	149	47,30%
	Persones	421	46,83%
	Homes	200	49,75%
	Dones	221	44,47%
	Problemes	547	50,41%
	Recursos	743	53,68%

4011 (Mariola)			
Problemes		Valors	Percentatges s/s.d.
Total problemes	Problemes	1085	100,00%
	Famílies	269	85,40%
Aturs sense subsidi	Problemes	133	12,26%
	Famílies	92	34,20%
Ingressos Insuficients	Problemes	189	17,42%
	Famílies	171	63,57%

4011 (Mariola)			
Recursos		Valors	Percentatges s/s.d.
Total Recursos	Recursos	1384	100,00%
	Famílies	166	61,71%
Recurs_1_1_4 Servei de menjador social	Recursos	845	77,88%
	Famílies	13	4,83%
Recurs_2_3_2 Ajuts per a manutenció (alimentació i vestit)	Recursos	145	13,36%
	Famílies	93	34,57%
Recurs_2_3_3 Ajuts per a despeses sanitàries	Recursos	37	3,41%
	Famílies	12	4,46%

4010 (Mariola)		
	Valors	Percentatges s/ ciutat
Població	1783	1,32%
Renda mitjana per persona (anual)	5.466 €	
Renda mitjana per família (anual)	15.716 €	
RMP Secció/RMP Lleida		46,95%
RMF Secció/RMF Lleida		51,79%
(Nombre famílies que demanen ajut/Població)SECCIÓ/ (Nombre famílies que demanen ajut/Població)Lleida	3,08	

4010 (Mariola)			
Famílies		Valors	Percentatges s/s.d.
Nombre de famílies que demanen ajuts		417	
Persones		1217	68,26%
Homes		560	46,01%
Dones		657	53,99%
Menors	Persones	366	30,07%
	Famílies	183	43,88%
Majors de 64 anys	Persones	193	15,86%
	Famílies	147	35,25%
Discapacitats	Persones	129	10,60%
	Famílies	117	28,06%
Dependent	Persones	59	4,85%
	Famílies	57	13,67%
Nacionalitat espanyola	Persones	1149	94,41%
	Famílies	399	95,68%
Nacionalitat estrangera	Persones	14	1,15%
	Famílies	11	2,64%

4010 (Mariola)			
Tipus de família		Valors	Percentatges s/s.d.
Unipersonal	Famílies	71	17,03%
	Persones	94	7,72%
	Homes	43	7,68%
	Dones	51	7,76%
	Problemes	191	13,17%
	Recursos	59	11,94%
Nuclear	Famílies	224	53,72%
	Persones	768	63,11%
	Homes	353	63,04%
	Dones	415	63,17%
	Problemes	810	55,86%
	Recursos	284	57,49%
Extensa	Famílies	56	13,43%
	Persones	196	16,11%
	Homes	94	16,79%
	Dones	102	15,53%
	Problemes	231	15,93%
	Recursos	68	13,77%
Monoparental	Famílies	42	10,07%
	Persones	109	8,96%
	Homes	43	7,68%
	Dones	66	10,05%
	Problemes	145	10,00%
	Recursos	49	9,92%

4010 (Mariola)			
Habitatge/Règim tinença		Valors	Percentatges s/s.d.
Llogaters	Famílies	81	19,42%
	Persones	285	23,42%
	Homes	125	22,32%
	Dones	160	24,35%
	Problemes	311	21,45%
	Recursos	119	24,09%
Propietaris/Accés propietat	Famílies	278	66,67%
	Persones	808	66,39%
	Homes	373	66,61%
	Dones	435	66,21%
	Problemes	1020	70,34%
	Recursos	295	59,72%

4010 (Mariola)			
Problemes		Valors	Percentatges s/s.d.
Total problemes	Problemes	1450	100,00%
	Famílies	375	89,93%
Aturs sense subsidi	Problemes	154	10,62%
	Famílies	111	29,60%
Ingressos Insuficients	Problemes	272	18,76%
	Famílies	240	64,00%

4010 (Mariola)			
Recursos		Valors	Percentatges s/s.d.
Total Recursos	Recursos	494	100,00%
	Famílies	204	54,40%
Recurs_1_1_4 Servei de menjador social	Recursos	90	6,21%
	Famílies	5	1,33%
Recurs_2_3_2 Ajuts per a manutenció (alimentació i vestit)	Recursos	142	9,79%
	Famílies	100	26,67%
Recurs_2_3_3 Ajuts per a despeses sanitàries	Recursos	51	3,52%
	Famílies	12	3,20%

4001 (Centre Històric)		
	Valors	Percentatges s/ ciutat
Població	2248	1,67%
Renda mitjana per persona (anual)	6.283 €	
Renda mitjana per família (anual)	16.466 €	
RMP Secció/RMP Lleida		53,97%
RMF Secció/RMF Lleida		54,26%
(Nombre famílies que demanen ajut/ Població)SECCIÓ/(Nombre famílies que demanen ajut/Població)Lleida	4,64	

4001 (Centre Històric)			
Famílies		Valors	Percentatges s/s.d.
Nombre de famílies que demanen ajuts		369	
Persones		843	37,50%
Homes		367	43,53%
Dones		476	56,47%
Menors	Persones	279	33,10%
	Famílies	151	40,92%
Majors de 64 anys	Persones	76	9,02%
	Famílies	66	17,89%
Discapacitats	Persones	103	12,22%
	Famílies	90	24,39%
Dependent	Persones	46	5,46%
	Famílies	45	12,20%
Nacionalitat espanyola	Persones	747	88,61%
	Famílies	329	89,16%
Nacionalitat estrangera	Persones	78	9,25%
	Famílies	65	17,62%

4001 (Centre Històric)			
Tipus de família		Valors	Percentatges s/s.d.
Unipersonal	Famílies	122	33,06%
	Persones	144	17,08%
	Homes	62	16,89%
	Dones	82	17,23%
	Problemes	443	20,44%
	Recursos	346	18,36%
Nuclear	Famílies	113	30,62%
	Persones	368	43,65%
	Homes	177	48,23%
	Dones	191	40,13%
	Problemes	842	38,86%
	Recursos	995	52,79%
Extensa	Famílies	27	7,32%
	Persones	91	10,79%
	Homes	42	11,44%
	Dones	49	10,29%
	Problemes	144	6,65%
	Recursos	57	3,02%

Monoparental	Famílies	77	20,87%
	Persones	200	23,72%
	Homes	69	18,80%
	Dones	131	27,52%
	Problemes	632	29,16%
	Recursos	299	15,86%

4001 (Centre Històric)			
Habitatge/Règim tinença		Valors	Percentatges s/s.d.
Llogaters	Famílies	217	58,81%
	Persones	536	63,58%
	Homes	226	61,58%
	Dones	310	65,13%
	Problemes	1410	65,07%
	Recursos	709	37,61%
Propietaris/Accés propietat	Famílies	83	22,49%
	Persones	175	20,76%
	Homes	71	19,35%
	Dones	104	21,85%
	Problemes	519	23,95%
	Recursos	387	20,53%

4001 (Centre Històric)			
Problemes		Valors	Percentatges s/s.d.
Total problemes	Problemes	2167	100,00%
	Famílies	317	85,91%
Aturs sense subsidi	Problemes	176	8,12%
	Famílies	123	38,80%
Ingressos Insuficients	Problemes	275	12,69%
	Famílies	206	64,98%

4001 (Centre Històric)			
Recursos		Valors	Percentatges s/s.d.
Total Recursos	Recursos	1885	100,00%
	Famílies	259	81,70%
Recurs_1_1_4 Servei de menjador social	Recursos	763	35,21%
	Famílies	18	5,68%
Recurs_2_3_2 Ajuts per a manutenció (alimentació i vestit)	Recursos	496	22,89%
	Famílies	188	59,31%
Recurs_2_3_3 Ajuts per a despeses sanitàries	Recursos	117	5,40%
	Famílies	25	7,89%

4.3. Principals idees sobre les tres seccions amb pitjor situació

Context

La situació econòmica de les persones i famílies d'aquestes tres seccions de districte és molt feble, ja que en els dos primers la renda mitjana per persona no arriba a la meitat de la mitjana a nivell de ciutat (46,47% a la secció 4011 i 46,95% a la secció 4010), mentre que en la secció 4001 la supera lleugerament amb un 53,97%. En quant a la renda mitjana per famílies la comparativa és similar (45,09%, 51,79% i 54,26% respectivament). Aquesta circumstància provoca que el grup de famílies que sol·liciten recursos quadruplici la mitjana de la ciutat en el cas de les seccions 4011 i 4001 i la tripliqui en el cas de la secció 4010.

“El grup de famílies de les tres seccions amb pitjor situació que sol·liciten recursos tripliqui o quadruplica la mitjana de la ciutat.”

La secció 4011 registra 315 famílies que sol·liciten recursos, el que representa un 41,16% de la població total de la secció. Destaca el Grup Mariola que aglutina el 50,47% de les famílies i la segona zona en nombre de famílies és el grup Gaspar de Portolà amb el 28,89% de les famílies.

La secció 4010 registra un grup de 417 famílies que demanen recursos, el que representa el 68,26% de la població total de la secció. D'aquestes famílies 416 viuen en la zona de Príncep Joan Carles.

La secció 4001, que es troba ubicada al Centre Històric, té registrades un grup de 371 famílies que demanen algun tipus de suport, en les que hi ha 843 persones (43,5% homes i 56,5 dones)

que representen un 37,5% del total de la població de la secció. La distribució en uns 29 carrers i places és bastant dispersa. Destacarien, pel volum de famílies que sol·liciten ajut els carrers (197 famílies, 53,01%, i 454 persones, 53,86%): Cavallers (57 famílies- 124 persones); Josep Solans (36 famílies – 84 persones); Alsamora (27 famílies – 59 persones); Tallada (24 famílies – 54 persones); Grup del Pla (20 famílies – 57 persones); Sant Andreu (18 famílies – 38 persones) i Múrcia (15 famílies – 38 persones).

Tipus de famílies

En les tres seccions les dues tipologies de famílies que més destaquen són la Nuclear i la Unipersonal, representant un 63,61% de les famílies que sol·liciten ajuts en la secció 4001; un 70,74% en la secció 4010 i un 74,68 % en la secció 4011.

Mentre que en les seccions 4010 i 4011 la família nuclear representa més de 50% en la secció 4001 representa un 30,88%. I, mentre que en aquesta última la família Unipersonal representa més d'un 30%, en les seccions 4010 i 4011 representen un 17,03% i un 24,05%, respectivament.

“Les unitats familiars amb un sol membre són les més abundants.”

La tipologia de família Monoparental també registra percentatges d'una relativa importància. A la secció 4001 representa un 21,02% del total de les famílies (78 famílies); a la secció 4010 un 10,07% (42 famílies) i a la secció 4011 un 12,66% (40 famílies).

Referent a la nacionalitat destaca la secció 4001 ubicada al Centre Històric en la que el 17,62% de les famílies que acudeixen als SSAP tenen algun membre de nacionalitat estrangera, sent el 7,94% en la secció 4011 i el 2,64% en la 4010.

Estructura familiar

Les unitats familiars amb un membre són les més abundants. En la secció 4001, 40,43% del total de famílies de la secció, és a dir, 150 famílies (61 homes i 89 dones).

En la secció 4011 hi ha 86 famílies amb un sol membre (33 homes i 53 dones) representen el 27,22% del total de les famílies.

En la secció 4010, aquesta tipologia de família, amb 91 famílies (54 dones i 37 homes) ocupa el segon lloc representant un 21,82% de les famílies de la secció.

Les unitats familiars amb dos membres, en la secció 4010 ocupa el primer lloc (22,78%; 95 famílies: amb 83 homes i 107 dones).

Ocupant el segon lloc en les seccions 4001 (24,80%; 92 famílies: 65 homes i 115 dones) i 4.11 (22,22%; 70 famílies: 67 homes i 73 dones).

Les unitats familiars amb 3 membres són rellevants en la secció 4010 (21,82%; 91 famílies: 151 dones i 122 homes) i en la secció 4011 (15,56%; 49 famílies: 63 homes i 84 dones). En la secció 4001 el percentatge és menor (14,02%; 52 famílies: 62 homes i 94 dones).

Les unitats familiars amb 4 membres, en la secció 4001 registra a 65 famílies però és la que més persones aglutina (164: 74 homes, 20,39% i 90 dones, 18,90%). A la secció 4010 el percentatge de les famílies baixa al 15,59% (65 famílies amb 260 persones: 124 homes i 136 dones) i a la secció 4011 (16,19%; 51 famílies: 93 homes i 111 dones).

Condicions d'habitatge

En la tipologia d'habitatge destaquen, sobretot, dues tipologies: Llogaters i Propietaris/Accés propietat, que en les tres seccions superen el 80% de les famílies. En la secció 4001 la modalitat que més predomina és la de llogaters amb un 59,03% de les famílies (219 famílies). En les altres dues seccions, el predomini és el de Propietaris/Accés propietat amb un 66,67% (278 famílies) en la secció 4.10 i un 47,15% (149 famílies) en la secció 4.11.

Principals problemàtiques

En primer lloc cal destacar la multiproblemàtica de les famílies que acudeixen als SSAP de l'Ajuntament de Lleida i el nombre de vegades que acudeixen l'any algunes d'elles. En la secció 4001 el nombre de problemes registrats és 6,83 vegades superior al nombre de famílies que acudeixen, 4,03 vegades en la secció 4011 i 3,86 vegades en la secció 4010.

En consonància amb els nivells de renda tant baixos en les tres seccions destaca la insuficiència d'ingressos com la principal problemàtica de les famílies: un 64,98% en la secció 4001, un 64,00% en la 4010 i un 63,57% en la 4011.

“Destaca la multiproblemàtica de les famílies i el nombre de vegades que s'acudeix a la sol·licitud de recursos i serveis.”

La manca d'ingressos o la insuficiència dels mateixos es deguda, principalment, a la falta d'ocupació. En les tres seccions és molt important el nombre de famílies que no només reben ingressos

del treball sinó que tampoc els reben de les prestacions i subsidis per desocupació: un 38,8% a la secció 4001, un 34,20% a la secció 4011 i un 29,60% a la secció 4010.

Recursos sol·licitats

En les tres seccions la prestació econòmica que ve a demandar més famílies és 2.3.2 Ajuts per a manutenció (aliments i vestit): Es tracta d'una prestació econòmica de dret subjectiu per atendre les despeses derivades del manteniment de les necessitats bàsiques de les persones en les que con-

corrin les circumstàncies establertes i, per tant, en siguin beneficiaries.

“La sol·licitud de prestacions econòmiques i el servei de menjador social són els recursos més demanats.”

La primera tipologia de servei social bàsic demanat, en les seccions 4011 i 4001, és el 1.1.4 Servei de menjador social, encara que el percentatge de famílies beneficiades és petit: Es tracta d'un servei que proporciona, de forma temporal, àpats elaborats a persones i famílies amb greus necessitats socials i que necessiten ajuda

per a la subsistència. El servei de menjador pot prestar-se en un establiment social, mitjançant un servei d'ajuda a domicili o qualsevol altre recurs que aconsegueixi la mateixa finalitat.

Les seves funcions són:

- Proporcionar àpats
- Assegurar una dieta adequada
- Col·laborar en els plans d'intervenció de les persones i/ famílies
- Ser referent per a la detecció i prevenció de situacions de necessitat
- Les altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent

A. Per a la lectura de l'índex de desigualtat

Tipologia de famílies i/o grups de convivència

Família nuclear

Agrupa en un mateix habitatge la parella i els fills, que funcionen com a nucli autònom, en oposició a la família extensa on conviuen altres parents i/o grups nuclears. La definició més àmplia considera en un nucli familiar també als grups formats per dos adults aparellats, amb fills o sense fills.

Una persona no pot pertànyer a dos nuclis familiars alhora. Si els fills adults formen part d'un altre nucli; ja no formen part del nucli inicial, amb independència de que visquin o no.

Família monoparental

La família monoparental és aquella que està formada per un o més fills menors de vint-i-un anys, o de vint-i-sis si estudien, que conviuen amb una sola persona i en depenen econòmicament.

Llars unipersonals

Aquelles llars compostes per una sola persona, sigui aquesta home o dona; solters, separats, divorciats o vidus que viuen sols; tinguin o no tinguin parella, però sense convivència efectiva entre ambdós.

Dependents

Les persones que han perdut part o tota la capacitat per desenvolupar-se amb un mínim d'autonomia i independència, es consideren persones dependents. Definit com l'estat de caràcter permanent en què es troben persones que, per raons derivades de l'edat, malaltia o discapacitat, i lligades a la falta d'autonomia física, mental, intel·lectual o sensorial, els cal l'atenció d'una o altres persones. Aquestes persones també necessiten ajudes importants per a la realització de les activitats bàsiques de la vida diària o, com en el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual o malaltia mental, d'altres ajudes per a la seva autonomia personal.

Estrangers

Persones que tenen una nacionalitat diferent a la espanyola i que resideixen de forma no temporal, sinó estable a l'estat espanyol.

Menors

A l'estat espanyol, la majoria d'edat s'assoleix als 18 anys, segons disposa l'article 12 de la Constitució espanyola. És per tant aquella persona que, per raó de la seva edat biològica, encara no té capacitat d'obrar i per això veurà limitats els drets i obligacions.

Majors de 64 anys

Hom utilitza l'accepció de persones majors de 64 anys per definir les persones "grans" o persones que es troben en el darrer terç de la seva vida ("Tercera edat").

Aquest apartat es refereix, doncs, majorment, a persones fóra del mercat laboral, en situació de jubilació –o no- i amb autonomia de salut i socio-personal que els situa com a persones no-dependents.

Serveis socials bàsics

1. Servei bàsic d'atenció social (1.1.1)

- a. Descripció: Conjunt organitzat i coordinat d'accions professionals, integrat per equips tècnics, amb l'objectiu de millorar el benestar social i afavorir la integració de les persones.
- b. Funcions:
 - Informació, orientació i assessorament.
 - Detecció i prevenció de situacions de risc social o d'exclusió
 - Aplicació de tractament de suport a persones, famílies o grups
 - Recepció i anàlisi de les demandes relatives a les necessitats socials de l'àrea territorial corresponent
 - Gestió dels serveis d'atenció domiciliària i els altres que siguin determinants per via reglamentària
 - Tramitació i seguiment de programes i prestacions que requereixin la seva intervenció
 - Tramitació de propostes de derivació als serveis socials d'atenció especialitzada
 - Treball social comunitari
 - Les altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent.

2. Servei d'ajuda a domicili (1.1.2.1)

- a. Descripció: Conjunt organitzat i coordinat d'accions que es realitzen bàsicament a la llar de la persona o família, dirigides a proporcionar atencions personals, ajuda a la llar i suport

social a aquelles persones i/o famílies amb dificultats de desenvolupament o d'integració social o manca d'autonomia personal. El servei d'ajuda a domicili podrà complementar-se amb altres modalitats d'atenció.

b. Funcions:

- Atenció personal
- Ajuda a la llar
- Suport social i familiar
- Relació amb l'entorn
- Les altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent

3. Servei d'acolliment residencial d'urgència (1.1.3.1)

a. Descripció: Servei d'acolliment residencial que supleix temporalment la llar familiar en casos puntuals i d'urgència. El servei d'acolliment residencial d'urgència pot prestar-se en un establiment social o en qualsevol altre recurs que aconseguixi la mateixa finalitat

b. Funcions:

- Allotjament
- Acolliment i convivència
- Suport social
- Les altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent

4. Servei de menjador social (1.1.4)

a. Descripció: Servei que proporciona, de forma temporal, àpats elaborats a persones i famílies amb greus necessitats socials i que necessiten ajuda per a la subsistència. El servei de menjador pot prestar-se en un establiment social, mitjançant un servei d'ajuda a domicili o qualsevol altre recurs que aconseguixi la mateixa finalitat.

b. Funcions:

- Proporcionar àpats
- Assegurar una dieta adequada
- Col·laborar en els plans d'intervenció de les persones i/ famílies
- Ser referent per a la detecció i prevenció de situacions de necessitat
- Les altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent

Prestacions econòmiques

1. Prestacions econòmiques d'urgència social (2.3.1)

a. Descripció: Les prestacions econòmiques d'urgència social tenen per finalitat atendre situacions de necessitats puntuals, urgents i bàsiques, de subsistència com ara: l'alimentació, el vestit i l'allotjament i es financen amb càrrec als pressupostos de les entitats locals, d'acord amb les competències que tenen en l'àmbit dels serveis socials bàsics, segons la legislació aplicable.

b. Tipologia:

- Prestació econòmica

2. Ajuts per manutenció (alimentació i vestit) (2.3.2)
 - a. Descripció: Prestació de dret subjectiu per atendre les despeses derivades del manteniment de les necessitats bàsiques de les persones en les que concorrin les circumstàncies establertes i, per tant, en siguin beneficiaries.
 - b. Tipologia:
 - Prestació econòmica

3. Ajuts per a despeses sanitàries (2.3.3)
 - a. Descripció: Són ajudes per a la compensació parcial o total de les despeses derivades d'assistència sanitària, farmacèutica i ortopèdica que hagin hagut de realitzar les persones per a ell mateix o per als seus fills menors de divuit anys, o fills majors d'aquesta edat amb minusvalidesa reconeguda i que no gaudeixin d'ingressos propis. També poden incloure Ajuts per a les despeses d'estada i manutenció de familiars que tenen subjectes ingressats en centres hospitalaris i necessiten acompanyar-los.
 - b. Tipologia:
 - Prestació econòmica

4. Ajuts per a pagament de l'habitatge (2.3.6)
 - a. Són ajudes econòmiques destinades a persones al corrent del pagament del lloguer però amb dificultats per pagar-lo. Els ajuts al lloguer aconsegueixen dos objectius. En primer lloc, conservar l'habitatge habitual, ja que això garanteix romandre en un entorn conegut, alhora que s'evita el procés traumàtic de perdre la llar. En segon lloc, quan s'ha experimentat la pèrdua de l'habitatge habitual per desnonament i execucions hipotecàries, es posa a la disposició dels titulars un contracte de lloguer nou i una ajuda econòmica.
 - b. Tipologia:
 - Prestació econòmica

Universitat de Lleida
Càtedra Obra Social
"la Caixa" d'Estudis
sobre Desigualtats Socials